

de text — lucru aproape imposibil în ansamblul de condiții existente în spectacol —, au demonstrat o inteligență capabilă să se ridice deasupra cotidianului mărunț și o ținută care promite o integrare posibilă în lumea grandioaselor existente shakespeariene.

Scenografia lui Mihai Tofan amintește deosebit de puternic decorurile lui Svoboda pentru montarea lui Krejčka — cu dezavantajul de a le minimaliza printr-o reinterpretare sec-convențională, în care se simțea tot timpul falsul zidurilor din material plastic. Iar figurația izbutea performanța de a uni pretenția modernismului cu o impresionantă colecție de șabloane vechi.

Toate acestea nu înseamnă că socotim, în întregime, această montare ca o eroare a stagiunii gălățene. Teatrul nu are decât de câștigat dintr-o asemenea experiență. Dacă vor fi dispuși să-și reexamineze munca în spirit critic, actorii vor deveni conștienți de marile defecte care, deocamdată, handicapează intrarea în universul shakespearian. Iar regizorul poate găsi, în această tentativă a sa, destule motive de meditație asupra naturii specifice a acestei mari dramaturgii, în care Dragostea, Violența, Cruzimea, Moartea nu sînt realități de pe stradă, ci constituie îmbătătoare esențe poetice, mai adevărate decât adevărul, mai vii decât viața.

Ana Maria Nartî

Molière : „TARTUFFE“ *

Pare curios, dar Molière deține în momentul de față o audiență scăzută pe scenele noastre. Teatrele și publicul îl cam neglijează, și atunci cînd îl reprezintă asistăm la mai puține eforturi de înnoire, de vitalizare decît în montările shakespeariene. *Tartuffe* însă a stimulat entuziasmele și ambițiile Naționalului din Craiova, și înscrierea sa în repertoriul a oferit varietate de stil unei echipe ce s-a dedicat cu sîrguință, în ultimele stagioni, lui Shakespeare. Spectacolul poartă în prolog dialogul spumos, aforismele elegante și spirituale ale „Improvizației din Versailles“. Intenția limpede a directorului de scenă Miron Niculescu — dincolo de faptul de cultură — de a prezenta actul de estetică teatrală, gustat îndeobște la lectură și, mai rar, chiar deloc, din stal, se răsfrînge binefăcător în primul rînd asupra interpreților. Actorii au fost supuși unui exercițiu dur de stil și epocă; și chiar dacă „Improvizația“... nu depășește stadiul unei ambițioase introduceri regizorale impuse interpreților, care au lăsat pasaje nedescifrate și numeroase pete albe în text, efortul depus se resimte: pozitiv, în montarea lui *Tartuffe*. Aici, senzația de mișcare greoaie, stingăciile de dicțiune și frazare se șterg, făcînd loc unui joc de foarte multe ori inspirat. Alertă, ritmată — în cadrul convențional al unui decor corect stilizat (scenografia Miron Niculescu) — montarea lui *Tartuffe* bucură prin cursivitate dramatică și printr-o expresivitate comică, de calitate, declanșînd un rîs neforțat, un haz subtil. În alternativa dramei de situație, a comediei de moravuri sau a descripției de caractere, regizorul a optat firesc pentru soluția din urmă. În rolul titular l-am regăsit pe Ion Pavlescu, actor de prestigiu și maturitate, familiarizat cu compozițiile clasice. În *Tartuffe*, dincolo de însușirile tehnice recunoscute, Pavlescu atestă o concepție, un punct de vedere interesant asupra personajului. Fariseul ce apare în scenă

* Regia : Miron Niculescu. Scenografia : Miron Niculescu. Distribuția : Madeleine Nedeianu (Doamna Pernelle); Nicolae Radu (Orgon); Rodica Radu (Elmira); Titus Gurgulescu și Valeriu Dogaru (Damis); Ileana Sandu (Mariana); Dan Tufaru (Valer); Iancu Goanță (Cleant); Ion Pavlescu (Tartuffe); Nicoleta Oancea și Ruxandra Sireteanu (Dorina); Manu Nedeianu (Domnul Loyal); Valeriu Dogaru și Titus Gurgulescu (Un căpitan al gării); Nina Vasiliev (Flipota); Dumitru Anghel (Lorent).

Rodica Radu (Elmira)
și Ion Paviescu (Tartuffe)

abia în actul al treilea — precedat de caracterizările și judecățile categorice ale familiei lui Orgon — răstoarnă cu abilitate convenția prestabilită. Inculpatul din boxa fățărniciei ne silește să-i judecăm pe acuzatorii săi, să-i vedem cum arată și ci în realitate. Acest Tartuffe e alcătuit din ironie și subtilitate, din ondulări și insinuări, maestru al „causeriei” și duelului spiritual. Cinic și sceptic, el joacă un joc periculos cu ceata de burghezi ce-l înconjoară, pentru a-și dovedi superioritatea. Gustind mai degrabă voluptățile spiritului decât ale cărnii, el uneltește deposedarea de bani a respectabilei familii dintr-o perversitate superioară. În consecință, marea scenă Tartuffe-Elmira ascunde în ofensiva smerită a lui Tartuffe o imperceptibilă ironie, o insesizabilă satisfacție. Ideea seducerii unei matroane stupide și onorabile îi fascinează vanitatea. Într-un cuvânt, ni se desfășoară un Tartuffe înrudit spiritualicește cu Don Juan, prin amoralitate și scepticism (de altfel, piesele au fost scrise una după alta), și e meritul interpretului de a fi strecurat sub masca cucerniciei stropi de raționalism și sub faldurile unei onctuoase devoțiuni, împunsăturile ironiei. Drapat cu ipocrizia religioasă, pentru a-și rida crunt de cei ce se lasă păcăliți, acest Tartuffe are în scenă și un corespondent plastic. Servitorul

său, Lorent (Dumitru Anghel), îl prelungește în spațiu, îl anunță și îl comentează mimînd. Este un personaj ce pendulează între realitate și simbol, o făptură ciudată, cu un mers baletat, șerpuitor — cu acțiuni fizice logic naturale (scotocirea casetei) și altele convenționale (dansul halucinant împreună cu protagonistul). Această oscilație în construirea personajului Lorent se prelungește însă, cu o inconsecvență de concepție, în zugrăvirea celorlalte personaje. Regizorul a pendulat între cadru și tratare realistă și convenție și stilizare; rezultatul a fost un hibrid. Îndeosebi în munca cu actorii, roadele au fost inegale. Dacă reprezentarea vădește efortul de-a aduce interpretii cît mai aproape de granițele teritoriului molieresc, chiar o reală acuratețe stilistică, studiul fiecărui caracter, luat în parte, trădează lacune. Tinerii, foarte tinerii actori — Ruxandra Sireteanu, Ileana Sandu, Dan Tufaru — s-au grupat într-un nucleu comic proaspăt și plin de elan. Cuplul Mariana-Valère (Ileana Sandu-Dan Tufaru) s-a desfășurat pe un fundal vădit de ironie; protagoniștii și-au îngăduit de la începutul reprezentației să se „distanțeze” cu cîțiva pași de roluri... Iar nemuritoroaie subretă, Dorina, îi împinge și mai mult pe acest făgaș. Ruxandra Sireteanu are o prezență impetuoasă în acest rol, construit exclusiv pe mișcare, și, în pofida unor precipitări abuzive și stingace, ne demonstrează o uimitoare siguranță scenică. Faimoasa scenă dintre Dorina și perechea de îndrăgostiți a fost condusă cu o vervă copleșitoare, într-un ritm îndrăcit, invitînd copios pe spectatori la complicitate. Dacă am spune însă că această Dorină are o înfățișare mult prea fragedă în raport cu marea-i experiență de viață, ne-am întoarce la polemica iscătită în veacul trecut între Coquelin și Fr. Sarcey, luînd partea cronicarului dramatic. Căci ni se pare și nouă justă imputarea sa, adusă interpretelor mult prea tinere ale acestui rol.

Ceilalți interpreți părăsesc însă „distanțarea”, trăiesc cu convingere situațiile dramatice. Madeleine Nedeianu este o tradițională Madame Pernelle — incorigibilă în dragostea oarbă ce i-o poartă lui Tartuffe și în țepăna ei bigoterie. Orgon (Nicolae Radu), copleșitor de sincer în credulitate. Interpretul a ocolit cu bună știință imaginea — falsificată prin „tradiție” — a prostănacului umflat de trufie și orbit de fățărnicia intrusului, conturînd o victimă a bunei-credințe, un om plin de bun-simț și îngrozitor de miop. De altfel, cumsecădenia acestui Orgon împrumută piesei tristețea necesară. În sfîrșit, Elmira (Rodica Radu) rămîne în zona cea mai umbrită a montării, negăsind nici suport caracterologic, nici linie de conduită. Prin jocul inexpressiv al actriței, această Elmira justifică în cea mai mare măsură răzburarea diabolică a lui Tartuffe.

Cu toate neîmplinirile sau inconsecvențele, *Tartuffe*, la Teatrul Național din Craiova, rămîne un spectacol ce se reține. Căci nu e foarte lesnicios să găsești chei noi la o partitură clasică atît de complexă, pe de o parte, și atît de înnămolită în interpretări tradiționaliste, pe de altă parte.

Mira Iosif

O'Casey : „PULBERE PURPURIE“ *

Cîteva fragmente din *Trandafirii roșii pentru mine*, în interpretarea studenților Institutului de teatru, trei comedii într-un act, jucate pe scena din Bacău: *O liră la cîrere, S-a sfîrșit cum a început, Istorie nocturnă* (prezentată și de

Televiziune), iar la Brașov, recent, farsa năstrușnică *Pulbere purpurie* au dat prilej publicului nostru să se apropie de opera marelui dramaturg irlandez Sean O'Casey. Și dacă inițierea aceasta îndeplung așteptată nu s-a făcut totdeauna

* Regia : Letiția Popa. Scenografia : Ion Cristodulo. Distribuția : George Gridănușu (Cyril Pogea) ; E. Mihăilă Brașoveanu (Basil Stoke) ; Virginia Maicu (Souhaun) ; Zoe Maria Albani (Avril) ; Ion Nețeanu (Barney) ; Geta Grapă (Clôyne) ; Ion Jugureanu (O'Killigain) ; Alexe Soloviev (Bill O'Flaherty) ; Nicolae Albani (Philipp O'Dempsey) ; Boris Gavlițchi (Michael Day) ; Teofil Căliman (Canonicul George) ; Flavius Constantinescu (Șeful Poștei) ; Em. Ciogolea (Cornelius).